

Παρασκευή, 24 Νοεμβρίου 2023

Μαθηματικά:

Την Τρίτη θα γράψουμε τεστ στα παρακάτω:

- κριτήρια διαιρετότητας (2,3,4,5,9,10 και 25)
- προπαίδια

Γλώσσα:

- Θα γράψετε μία παράγραφο (μέχρι 10 σειρές) στο τετράδιο ελληνικών όπου θα χρησιμοποιήσετε 4 επίθετα (2 από τη λίστα των προτερημάτων και 2 από τη λίστα των ελαττωμάτων) που σας χαρακτηρίζουν (δες σελ. 51 ΒΜ) Κάθε επίθετο θα πρέπει να αιτιολογηθεί (σχόλιο - επιχείρημα) Λεπτομέρειες για τη δομή της παραγράφου στην 4η σελίδα των Σημειώσεων.
- Φυλλάδιο Εργασιών

Ιστορία:

κεφ. 10 (μόνο το "παλάτι", δηλαδή τις 2 πρώτες παραγράφους

Ιστορίες με ζώα

Ο Μάγκας

Πρώτη φορά βρισκόμουν σε βαπόρι. Η θάλασσα μύριζε δυνατά, ο άνεμος φυσούσε.

Μαζί ταξίδευε όλη η οικογένεια. Μα ιδιαίτερη γνωριμία και φιλία είχα με τον Λουκά και τις δίδυμες Άννα και Λίζα, τα τρία μικρότερα παιδιά του αφέντη μου. Αυτά έρχονταν κι έπαιζαν τακτικά μαζί μου, στην άκρη του περιβολιού της Κηφισιάς, όπου καθόταν ο Σωτήρης ο υπηρέτης, και όπου ήταν και το δικό μου σπιτάκι.

Τον αφέντη μου δεν τον πολυήξερα. Είχε φτάσει από ταξίδι την παραμονή που φύγαμε από την Κηφισιά, με τον μεγάλο του γιο, τον Μήτσο. Ως προς τις δυο κυρίες, την κυρία Βασιωτάκη και την Εύα, τη μεγάλη της κόρη, που ήταν δεκαπέντε χρονών και δεν καταδεχόταν πια παιχνίδια, σχεδόν δεν τις γνώριζα. Σπάνιες ήταν οι επισκέψεις τους στη δική

μου γωνιά του κήπου και μετρημένα τα χάρδια τους.

Το βαπόρι ήταν πανηγύρι. Πολλοί οι επιβάτες, και με όλους ήμουν φίλος.

Μόνο με μια κοπέλα, νόστιμη γαλανομάτα Εγγλεζίτσα, τα χάλασα από την πρώτη μέρα.

Μα μήπως έφταιγα εγώ;

Καθόταν σε μια πάνινη καρέκλα κοντά στον Μήτσο και κουβέντιαζε μαζί του. Στο χέρι της, που τ' άφηνε και κρεμόταν απ' έξω από την καρέκλα, βαστούσε ένα άσπρο κουρελάκι και, ενόσω μιλούσε του Μήτσου, το κουνούσε μια εμπρός και μια πίσω, αργά αργά.

Ανασπώθηκα και ύψωσα τ' αυτιά μου. Το κουρελάκι εξακολουθούσε να πηγαиноέρχεται σαν να μου λέει:

— Και αμέ δε θα με πιάσεις ποτέ... και αμέ δε... και αμέ δε... και αμέ δε...

— Α, έτσι είναι; του φώναξα.

Μ' έναν πήδο όρμησα στο χέρι της μικρής Εγγλέζας, άρπαξα το κουρέλι, το τίνεξα δυο τρεις φορές, έτσι που να βγάλω από μέσα του κάθε νηοή, και, πιάνοντάς το ανάμεσα στα πόδια μου, του τράβηξα δυο δαγκωματιές και το έκανα τρία κομμάτια.

Πού να φανταστώ εγώ πως θα σπκωνόταν τέτοια επανάσταση για ένα κουρέλι που σκότωσα!

Η κοπέλα έβαλε τις φωνές σαν να την είχα προσβάλει, φώναξε πως της έσχισα το νταντελένιο της μαντίλι. Ο Μήτσος, ο Λουκάς, ο κύριος Βασιωτάκης, οι δίδυμες, όλοι σπκώθηκαν ξεφωνίζοντας:

— Μάγκα! Μάγκα!

Δεν ήξερα ποιον να πρωτακούσω, σε ποιον να πρωτοτρέξω. Η κυρία Βασιωτάκη έλεγε και ξανάλεγε πως τα σκυλιά δεν είναι για συντροφιάς. Μόνο η Εύα δεν είχε κουνήσει από την πλαγιστή της καρέκλα, και γελούσε με την καρδιά της.

τα ζώα που ζουν κοντά μας

Σταμάτησα να συλλογιστώ πώς να ευχαριστήσω όλους, πώς να πάω μεμιάς σε όλους, και τότε μ' έπιασε ο Μήτσος και μ' έδειρε.

Δεν πόνεσα πολύ. Μια δυο μπατσιές στη ράχη δεν είναι πράμα να γίνει λόγος. Μα το φιλότιμό μου πειράχτηκε πολύ, γιατί τον Μήτσο δεν τον γνώριζα ακόμα αρκετά, ώστε να παραδεχθώ από εκείνον τέτοιες ελευθερίες απέναντί μου.

Θύμωσα κι εγώ. Κακιωμένος με όλους, αρνήθηκα να πάω στη γαλανομάτα Εγγλεζίτσα, που, μετανιωμένη τώρα, με ξαναφώναζε κοντά της. Δε μ' αρέσουν οι άνθρωποι που ανακατώνονται στις δουλειές των άλλων, κι εννοούσα να της το αποδείξω.

Πηνελόπη Δέλτα, *Ο Μάγκας*, εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα, 1935

Δ.Σ.Τ.

1. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιος είναι ο Μάγκας; Ποια είναι η Εγγλεζίτσα;
- Ποιες πληροφορίες δίνει το κείμενο για τα πρόσωπα της ιστορίας;

- ⇒ Μήτσος
- ⇒ Λουκάς
- ⇒ Άννα και Λίζα
- ⇒ Εύα

Μέσα στο κείμενο περιγράφονται τα **χαρακτηριστικά** του Μάγκα σαν να ήταν άνθρωπος. Όταν λέμε τα «χαρακτηριστικά» κάποιου, εννοούμε την εξωτερική εμφάνιση, αλλά και τα προτερήματά του, τα ελαττώματά του, τις συνήθειές του, τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρεται.

Όταν θέλουμε να χαρακτηρίσουμε κάποιον, χρησιμοποιούμε συχνά **επίθετα**.

Πολλές φορές, για να περιγράψουμε τα **προτερήματα** κάποιου, λέμε ότι είναι:

ήρεμος, έξυπνος, ευγενικός, ανεξάρτητος, συναισθηματικός, ευαίσθητος, ακούραστος, εύθυμος, ακίνδυνος, παιχνιδιάρης, υπεύθυνος, υποχωρητικός, ευχάριστος, τίμιος, δίκαιος, καλός, προσεκτικός, αστείος, αυθόρμητος, σοβαρός, αγαπητός, πιστός, πρόθυμος, ζεστός, τολμηρός, γενναίος, φιλήσυχος, βολικός

Όταν θέλουμε να μιλήσουμε για τα **ελαττώματα** κάποιου, λέμε πως είναι:

επιπόλαιος, ζαβολιάρης, δυσάρεστος, ψυχρός, σαχλός, δειλός, μαρτυριάρης, νευρικός, φιλοπόλεμος, φωνακλάς, ζηλιάρης, άδικος, κακός, αφελής, πονηρός, ύπουλος, αγενής, ευέξαπτος, εκδικητικός, αναίσθητος, τεμπέλης, επικίνδυνος, κατσούφης, ιδιότροπος, απρόσεκτος, άγριος, αργοκίνητος, απρόσεκτος, πεισματάρης, ανυποχώρητος, εύθικτος

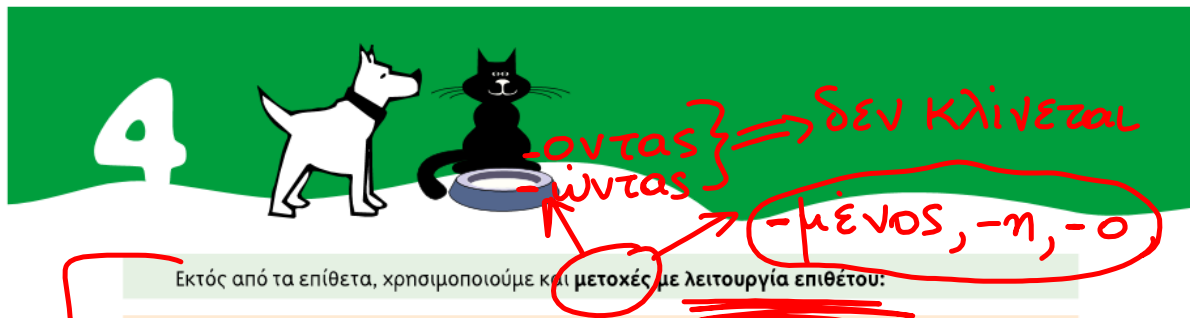

Παράγραφος

1) Αρχή (Θεματική περίοδος Θ.Π.)
Λίγα λόγια τι θα διαβάσω
παρακάτω

2) Σχόλια (λεπτομέρειες)
"ευγενικός" + αυτολόγηση
Κειμενικούς δείκτες

3) Τέλος (Κατακλείδα πρόταση Κ.Π)

Εκτός από τα επίθετα, χρησιμοποιούμε και μετοχές με λειτουργία επιθέτου:

δυστυχισμένος, ευτυχισμένος, θλιμμένος, λυπημένος, παραπονεμένος, στενοχωρημένος, χαρούμενος (από το ρήμα *χαίρομαι*)

Οι μετοχές, όπως ξέρουμε, προέρχονται από ρήματα, αλλά ορισμένες από αυτές, όπως οι παραπάνω, χρησιμοποιούνται ως επίθετα. Μπορείτε να καταλάβετε τη διαφορά από το παράδειγμα:

Η γιαγιά ήταν αγαπημένη από όλους. (Την αγαπούσαν όλοι.) **μετοχή**

Η αγαπημένη μου γιαγιά. **μετοχή ως επίθετο**

Όταν η μετοχή χρησιμοποιείται ως επίθετο, τότε σχηματίζει και **επίρρημα**, π.χ.
Ζούσαμε αγαπημένα.

2. Γράψτε στο τετράδιό σας την περιγραφή του Μάγκα με βάση τα στοιχεία που περιέχει η εικόνα και το κείμενο και χρησιμοποιώντας όσο το δυνατόν περισσότερα επίθετα. Πρέπει να αναφέρετε:

- Όνομα
- Εξωτερική εμφάνιση
- Προτερήματα και ελαττώματα
- Συνήθειες

Με τη φαντασία σας συμπληρώστε τα στοιχεία που λείπουν και γράψτε με τον ίδιο τρόπο την περιγραφή του Μήτσου.

Όταν περιγράφουμε τον χαρακτήρα κάποιου, συχνά αναφέρουμε πώς σχηματίσαμε την άποψή μας. Έτσι, όταν γράφουμε «Ο Μάγκας είναι παιχνιδιάρης» ή «Το παινίδι αρέσει πολύ στον Μάγκα και δε χάνει ευκαιρία...», λέμε γιατί βγάλαμε αυτό το συμπέρασμα. Τότε χρησιμοποιούμε τις προτάσεις που ξεκινούν με τις λέξεις **γιατί** και **επειδή** και ονομάζονται **αιτιολογικές προτάσεις**.

- Καταλαβαίνουμε ότι ο Μάγκας είναι παιχνιδιάρης **γιατί**

3. Χρησιμοποιήστε τα σημεία του κειμένου από όπου πήρατε τις πληροφορίες σας για τον χαρακτήρα του Μάγκα και αιτιολογήστε με τον ίδιο τρόπο τους χαρακτηρισμούς σας.

Ονοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

ο **ΕΠΙΘΕΤΑ** → Είναι οι λέξεις που συνοδεύουν τα ουσιαστικά και μας λένε κάθε φορά πώς ακριβώς είναι το ουσιαστικό, δηλαδή τι ποιότητα ή ιδιότητα έχει.

ο Τα επίθετα είναι πολύ χρήσιμα, γιατί μας βοηθούν να ξεχωρίζουμε και να καταλαβαίνουμε καλύτερα κάθε φορά για τι είδους/λογής ουσιαστικό μιλάμε.

ο Τα επίθετα παίρνουν το γένος των ουσιαστικών που προσδιορίζουν. Έτσι έχουν τρία γένη, αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο, που έχουν ξεχωριστές καταλήξεις το καθένα.

ο Τα επίθετα έχουν τον ίδιο αριθμό και την ίδια πτώση με τα ουσιαστικά που προσδιορίζουν.

ο Η παθητική μετοχή με λειτουργία επιθέτου μοιάζει με το επίθετο, γιατί κατά κανόνα συνοδεύει ουσιαστικά και τα προσδιορίζει.

ο Φτιάχνω κλιτές μετοχές αν προσθέσω τις καταλήξεις -μένος/-μένη/-μένο στο ρήμα: κιτρινίζω → κιτρινισμένος, -η, -ο

Εργασίες για εμπέδωση

1. Μπορείς να βρεις τα 19 επίθετα που υπάρχουν στο κρυπτόλεξο;

Α	Ρ	Α	Ι	Ο	Σ	Π	Λ	Ο	Κ	Α	Η	Π
Κ	Α	Λ	Ο	Σ	Τ	Ε	Δ	Ψ	Δ	Γ	Ω	Α
Ρ	Α	Ζ	Η	Λ	Ι	Α	Ρ	Η	Σ	Ε	Κ	Ν
Ι	Σ	Ι	Ο	Σ	Μ	Υ	Ν	Λ	Α	Ν	Ξ	Ο
Β	Α	Σ	Τ	Ε	Ι	Ο	Σ	Ο	Θ	Η	Γ	Υ
Ο	Ι	Ψ	Β	Ζ	Ο	Ζ	Π	Σ	Ω	Σ	Λ	Ρ
Σ	Ω	Σ	Τ	Ο	Σ	Χ	Ψ	Ω	Ο	Τ	Υ	Γ
Ι	Ν	Δ	Γ	Η	Θ	Ι	Κ	Ο	Σ	Δ	Κ	Ο
Π	Ι	Σ	Τ	Ο	Σ	Τ	Ε	Λ	Ε	Ι	Ο	Σ
Ε	Ο	Ε	Υ	Χ	Α	Ρ	Ι	Σ	Τ	Ο	Σ	Υ
Υ	Σ	Ε	Υ	Α	Ι	Σ	Θ	Η	Τ	Ο	Σ	Ε

2. Υπογράμμισε όλες από τις παθητικές μετοχές έχουν τη θέση επιθέτου και γράψε το ρήμα από το οποίο προέρχονται:

- ο Οι ενδιαφερόμενοι γονείς μπορούν να πάρουν πληροφορίες από τον διευθυντή του σχολείου. (.....)
- ο Είμαι στενοχωρημένη. (.....)
- ο Ο κλέφτης έμεινε κρυμμένος για ώρες. (.....)
- ο Τα προτεινόμενα μέτρα δεν πρόκειται να λύσουν το πρόβλημα. (.....)
- ο Το σπίτι είναι βαμμένο πρόσφατα. (.....)
- ο Κοίταξε τα διερχόμενα αυτοκίνητα. (.....)

3. Να βρεις τα επίθετα και τις μετοχές με λειτουργία επιθέτου στο παρακάτω κείμενο:

Οι κουρασμένοι γεωργοί επέστρεψαν απ' την κοπιαστική δουλειά τους. Ένωσαν αυξημένη κούραση, αλλά τα καλλιεργημένα χωράφια θα τους αντάμειβαν σε λίγους μήνες. Βρήκαν την υπομονετική γιαγιά να διαβάζει στο αγαπημένο της εγγόني ένα ωραίο παραμύθι. Το αναμμένο κερί τους έριχνε φως. Το ζεστό φαγητό άρχισε να σερβίρεται απ' τη μεγάλη κατσαρόλα. Κάθισαν στο στρογγυλό τραπέζι και έφαγαν. Μίλησαν για το ψουχτερό κρύο και τον βαρύ χειμώνα...

[illegible]

B

Η ρωμαϊκή αυτοκρατορία μεταμορφώνεται

10. Το Παλάτι, ο Ιππόδρομος και οι Δήμοι

Το παλάτι είναι ο τόπος διαμονής του αυτοκράτορα, αλλά και το κέντρο διοίκησης της αυτοκρατορίας. Ο ιππόδρομος είναι ο χώρος έκφρασης και ψυχαγωγίας του λαού. Τα σωματεία των Δήμων οργανώνουν τους αγώνες που γίνονται εκεί.

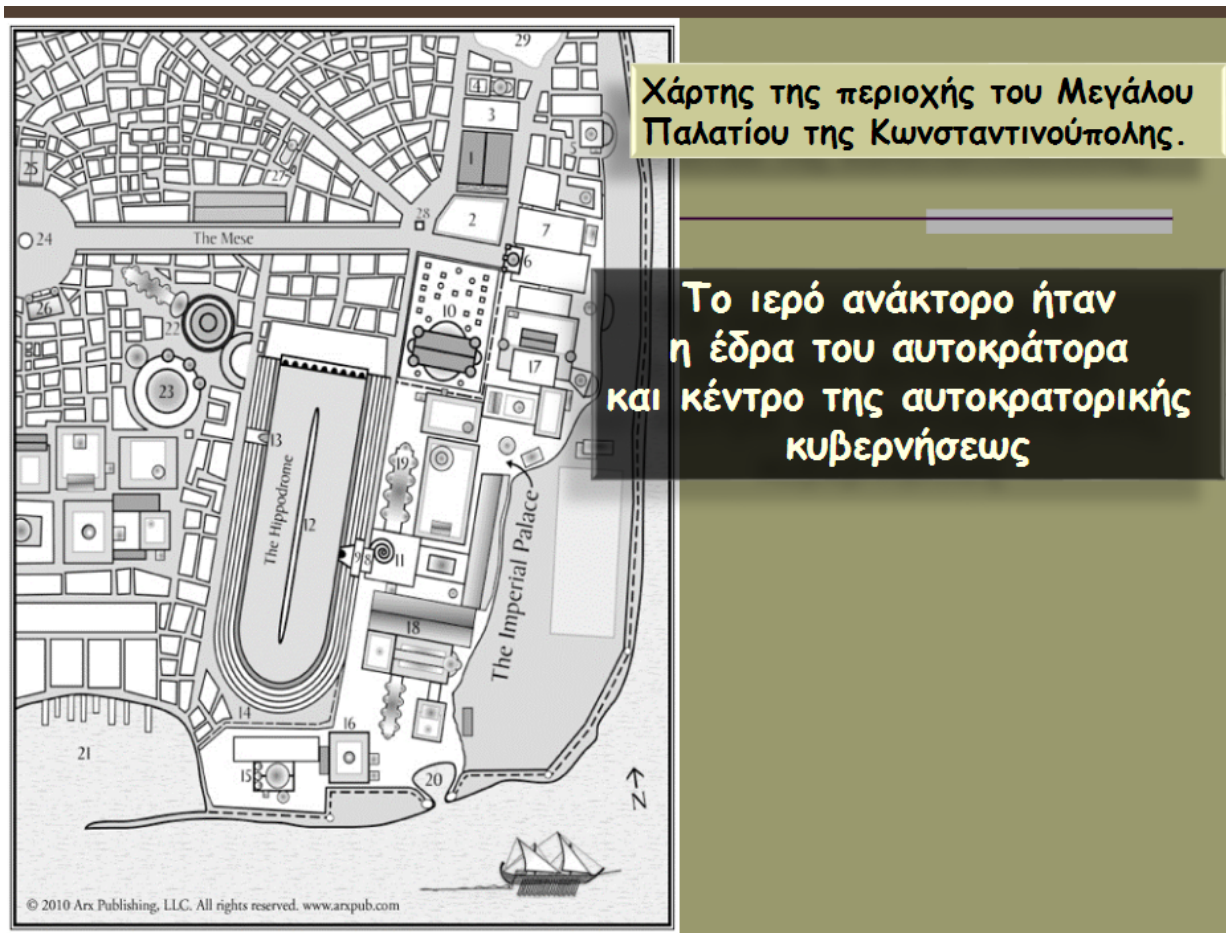
Το σημαντικότερο από τα έργα του Κωνσταντίνου στη νέα πρωτεύουσα ήταν το **ιερό παλάτι**. Στο εσωτερικό του, εκτός από την κατοικία του αυτοκράτορα και της οικογένειάς του, υπήρχαν κτίρια για τη στέγαση των κρατικών υπηρεσιών, αίθουσες υποδοχής των επισκεπτών, τραπεζαρίες και χώροι για τη φιλοξενία τους, εκκλησίες και παρεκκλήσια. Το οικοδομικό συγκρότημα συμπλήρωναν τα κτίσματα για τη διαμονή της φρουράς και των αξιωματούχων του παλατιού και τα εργαστήρια των τεχνιτών που το φρόντιζαν και το συντηρούσαν.

Όλα αυτά συνδέονταν με υπαίθριες στοές, διαδρόμους, εσωτερικές αυλές και κήπους, οι οποίοι ήταν διακοσμημένοι με κρήνες², ψηφιδωτούς διαδρόμους και έργα τέχνης, αλλά και με σπάνια φυτά και άνθη.

1. Το Παλάτι ήταν χτισμένο στην πλευρά ενός λόφου, πάνω από τον Βόσπορο και την Προποντίδα.

Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιο ήταν το πιο σημαντικό έργο του Κωνσταντίνου;
- Πώς παρουσιαζόταν το εσωτερικό του παλατιού;
- Πώς συνδέονταν μεταξύ τους τα χτίσματα του παλατιού;
- Ποιος ήταν η προέκταση των χώρων του παλατιού;
- Ποιο ήταν το πρότυπο του παλατιού;

1ο Πρόβλημα

Να βρεις αν μπορείς να μοιράσεις εξίσου 459 καραμέλες σε 3 ή 9 φίλους σου. Αν ναι, πόσες καραμέλες θα πάρει ο καθένας;

459 διαιρείται με το 3 καθώς έχει άθροισμα ψηφίων 9

$459 : 3 = 153$ καραμέλες ο κάθε φίλος (αν τις μοιράσει σε 3 φίλους)

$459 : 9 = 51$ καραμέλες ο κάθε φίλος (αν τις μοιράσει σε 9 φίλους)

3ο Πρόβλημα

Σε μια δεξίωση συμμετέχουν 150 άτομα. Σε κάθε τραπέζι κάθεται ο ίδιος αριθμός από άνδρες, γυναίκες και παιδιά. Πόσα τραπέζια χρειάζονται και πόσοι άνδρες, γυναίκες και παιδιά κάθονται σε καθένα από αυτά;

Αρχικά βρίσκουμε τους διαιρέτες του 150 ώστε να δούμε γενικά αυτά τα 150 άτομα πώς μπορούν να μοιραστούν ώστε να μην περισσεύει κανένα

$\Delta 150 = 1, 2, 3, 5, 6, 10, 15, 25, 30, 50, 75, 150$

Στη συνέχεια ελέγχουμε ποιοι από τους διαιρέτες του 150 διαιρούνται με το 3 (κριτήριο διαιρετότητας του 3) καθώς στο κάθε τραπέζι πρέπει να κάθονται σε τριάδα/ες ο άνδρας-η γυναίκα-το παιδί.

Με το 3 διαιρούνται: 3, 6, 15, 30, 75, 150

Άρα: $150 \text{ άτομα} : 3 \text{ άτομα} = 50 \text{ τραπέζια}$

$150 \text{ άτομα} : 6 \text{ άτομα} = 25 \text{ τραπέζια}$

$150 \text{ άτομα} : 15 \text{ άτομα} = 10 \text{ τραπέζια}$

$150 \text{ άτομα} : 30 \text{ άτομα} = 5 \text{ τραπέζια}$

$150 \text{ άτομα} : 75 \text{ άτομα} = 2 \text{ τραπέζια}$

$150 \text{ άτομα} : 150 \text{ άτομα} = 1 \text{ τραπέζι}$